

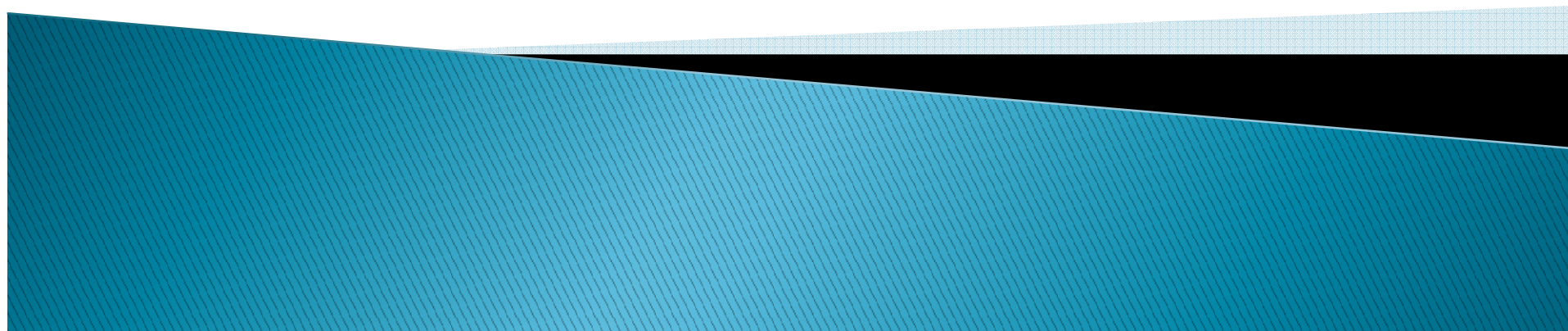

Veřejný ochránce práv
OMBUDSMAN

Doporučení veřejného ochránce práv k zajištění rovného přístupu k předškolnímu vzdělávání

Jiří Hrubý

Kancelář veřejného ochránce práv

Základní východiska

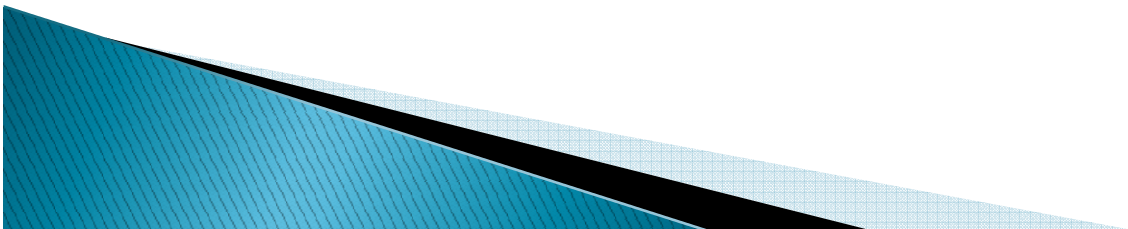
- ▶ reaguje na zvýšený počet podnětů, ve kterých stěžovatelé napadají rozhodnutí ředitele školy o nepřijetí dítě k předškolnímu vzdělávání
- ▶ rozhodnutí vycházejí vždy z pravidel pro přijímání do MŠ, které stanoví ředitel školy (často v součinnosti se zřizovatelem)
- ▶ cílem je preventivní působení na ředitele škol, aby pravidla pro přijímání byla nastavena nediskriminačně
- ▶ plná verze na www.ochrance.cz

Právní základ I

- ▶ ředitel školy při rozhodování o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání vykonává veřejnou moc (rozhoduje o právech a povinnostech)
- ▶ kritéria pro správní uvážení musí být v souladu se zákonem a s ústavním pořádkem
- ▶ mateřská škola realizuje ústavně zaručené právo na vzdělání (čl. 33 odst. 1 LZPS)
- ▶ rozdílné zacházení je možné jen na základě zákona, musí sledovat legitimní cíl, být nezbytné a prostředky k dosažení cíle musí být přiměřené

Právní základ II

- ▶ Antidiskriminační zákon: zákaz rozdílného zacházení v oblasti vzdělávání z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru.
- ▶ Školský zákon: demonstrativní výčet zakázaných důvodů rozlišování obdobně jako Listina základních práv a svobod (obecně z důvodu příslušnosti k určité skupině)

Vybrané diskriminační důvody z doporučení

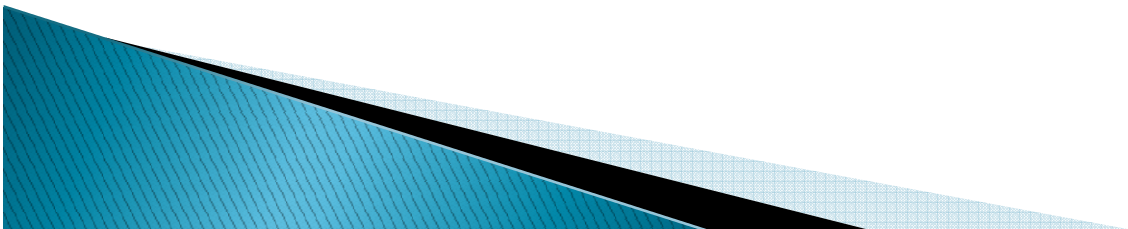
- » Věk dítěte
- Vztah rodičů k orgánům veřejné moci
- Zaměstnanost rodičů
- Trvalý pobyt

Vztah rodičů k orgánům veřejné moci

- ▶ typicky: jedná se o dítě zaměstnance školy/přijetí dítěte je v zájmu obce
- ▶ nejde sice o kritérium diskriminační podle ADZ nebo LZPS, nelze však použít, neboť jde o kritérium, které nemá oporu v zákoně
- ▶ ředitel školy jako orgán veřejné moci musí postupovat na základě zákona a v jeho mezích
- ▶ jedná se rovněž o netransparentní nakládání s veřejným statkem

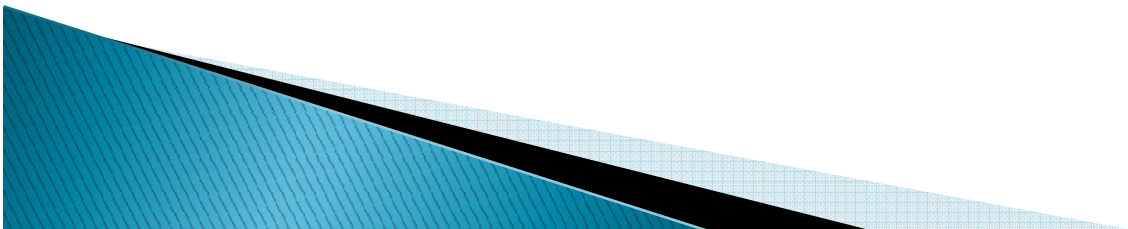
Věk dítěte

- ▶ školský zákon stanoví povinnost přijmout dítě v posledním roce před zahájením PŠD
- ▶ zvýhodnění starších dětí je tedy legitimní, nemělo by však vést k úplnému vyloučení nejmladších dětí (nebude přijato žádné dítě ve věku 3 let)
- ▶ rovněž by neměly být dopředu (přímo v pravidlech) vyloučeny děti určitého věku
- ▶ může jít o přímou diskriminaci z důvodu věku

Zaměstnanost rodičů

- ▶ požadavek na zaměstnanost rodičů dítěte, které má být přijato do MŠ, vychází z konceptu školky jako „hlídací služby“
- ▶ mateřská škola však především realizuje právo na vzdělání
- ▶ jde o problematické kritérium, neboť se nezohledňuje individuální potřeba dítěte z hlediska jeho práva na vzdělání, ale přičítá se mu k tíži skutečnost týkající se jeho rodiče, kterou nemůže dítě ovlivnit

Trvalý pobyt

- ▶ obvykle požadavek na trvalé bydliště dítěte/rodičů v obci, na jejímž území se škola nachází

